

UCHWAŁA NR 79/925/15

ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

z dnia 22 grudnia 2015 roku

w sprawie ustalenia "Programu upowszechniania wśród rolników znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt w województwie lubuskim na lata 2016-2020"

Na podstawie art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2013 r., poz. 856 ze zm.), uchwala się co następuje:

§ 1. Ustala się "Program upowszechniania wśród rolników znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt w województwie lubuskim na lata 2016-2020" stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Lubuskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
Elżbieta Anna Polak

Stwierdzam
z projektem
z upoważnieniem
uchwały
ZASTĘPCA DYREKTORA DEPARTAMENTU
Jerzy Tonder

Załącznik do uchwały Nr 49/§ 25/15
Zarządu Województwa Lubuskiego
z dnia 22 grudnia 2015 r.

PROGRAM

**upowszechniania wśród rolników znajomości przepisów ustawy o ochronie
zwierząt w województwie lubuskim na lata 2016-2020**

Rozdział I

WPROWADZENIE

§ 1. Obecnie, na terenie województwa lubuskiego realizowany jest „**Program upowszechniania wśród rolników znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt w województwie lubuskim na lata 2014 - 2015**”, opracowany na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt i kolejnych jej nowelizacji, dotyczących zmian w przepisach (Dz. U. z 2013 r., poz. 856 j. t. ze zm.).

W ramach Programu, Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku upowszechnia wiedzę o ochronie zwierząt w trakcie szkoleń gminnych, powiatowych i wojewódzkich organizowanych przez LODR w Kalsku oraz w formie doradztwa udzielanego przez specjalistów PZDR bezpośrednio w gospodarstwach, jak również poprzez publikacje artykułów w miesięczniku Lubuskie Aktualności Rolnicze i na stronie internetowej LODR.

§ 2. 1. Opracowanie programu na kolejne lata 2016-2020 wynika z zapisu art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt, jak i również uzasadnione jest koniecznością dalszego kontynuowania upowszechniania wśród rolników województwa lubuskiego wiedzy z zakresu aktualnie obowiązujących przepisów regulujących postępowanie ze zwierzętami gospodarskimi, domowymi, wolno żyjącymi (dzikimi), wynikających z nowelizacji ustawy o ochronie zwierząt. Kształtowanie postaw, dla których mottem może być zapis art. 1 w/w ustawy: „Zwierzę, jako istota żyjąca, zdolna do odczuwania cierpienia, nie jest rzeczą. Człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę i opiekę”, to podstawowy cel tego programu.

2. Program skierowany jest do rolników i swoim zakresem obejmuje zwierzęta gospodarskie i domowe, a zagadnienia w nim zawarte uwzględniają w szczególności utrzymywanie zwierząt (dobrostan), transport, ubój, uśmiercanie zwierząt oraz zabiegi lekarsko-weterynaryjne i zootechniczne wykonywane na zwierzętach.

Nie można również zapominać o zwierzętach wolno żyjących (dzikich) towarzyszących człowiekowi w jego środowisku, aby nie tylko tolerować ich obecność, ale uznać ich prawo do życia obok człowieka oraz jego opieki, gdy sytuacja tego wymaga. Dlatego tak ważne jest uświadamianie rolnikom, że prawo ochrony zwierząt bierze w obronę każde zwierzę, nie tylko te hodowlane.

Rozdział II

PODSTAWY PRAWNE

1. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2015 r., poz. 1392 j. t.),
2. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2013 r., poz. 856 j. t.),
3. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 116, poz. 778),
4. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach unii europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. z 2013 r., poz. 474),
6. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2015 r., poz. 1482 j. t.),
7. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 września 2004 r. w sprawie kwalifikacji osób uprawnionych do zawodowego uboju oraz warunków i metod uboju i uśmiercania zwierząt (Dz. U. Nr 205, poz. 2102 ze zm.),
8. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 września 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla chowu lub hodowli zwierząt dzikich utrzymywanych przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie (Dz. U. Nr 215, poz. 2188),
9. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014, poz. 1539 ze zm.),
10. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 maja 2007 r. w sprawie warunków, trybu i sposobu wydawania zezwoleń na wprowadzenie dotychczas niestosowanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej technologii chowu zwierząt (Dz. U. Nr 101, poz. 682),
11. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 1998 r. w sprawie zasad i warunków wylapywania bezdomnych zwierząt (Dz. U. Nr 116, poz. 753).

Rozdział III

CELE PROGRAMU

§ 1. 1. Celem programu jest upowszechnianie wśród rolników województwa lubuskiego wiedzy na temat aktualnych przepisów ustawy o ochronie zwierząt, obowiązków jakie nakłada ustawa na właścicieli zwierząt z tytułu ich posiadania, co powinno się przełożyć na poprawę warunków utrzymania zwierząt i ograniczenie do minimum przypadków niehumanitarnego traktowania zwierząt. Chodzi o to, by zwierzęta nie były traktowane jak przedmiot, ale przede wszystkim jako istoty żyjące, które są zdolne do odczuwania cierpienia.

2. Kształtowanie w społeczności lokalnej mieszkańców obszarów wiejskich odpowiedzialnych zachowań wobec wszystkich gatunków zwierząt żyjących w otoczeniu człowieka.

3. Przekonanie posiadaczy zwierząt domowych, że każdy ich podopieczny niezależnie od gatunku, ma określone potrzeby co do warunków utrzymania i że trzeba je najpierw poznać, potem stworzyć tak, żeby ani zaniedbania, ani nadgorliwość w dogadzaniu nie były zaprzeczeniem właściwej opieki i ochrony.

4. Podejmowanie przez Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku wszelkich działań mających na celu rozpowszechnianie wśród rolników wiedzy na temat przepisów i dobrych praktyk dotyczących:

- 1) ochrony zwierząt,
- 2) dobrostanu zwierząt,
- 3) minimalnych warunków sanitarnych przy skupie, obrocie, uboju, transporcie zwierząt gospodarskich,
- 4) właściwego traktowania zwierząt podczas transportu, w miejscach ich gromadzenia i uboju,
- 5) warunków zoohigienicznych w pomieszczeniach inwentarskich,
- 6) konieczności prowadzenia badań weterynaryjnych i dokumentacji w gospodarstwie,
- 7) właściwego żywienia zwierząt,
- 8) statusu zdrowotnego stad zwierząt,
- 9) wyeliminowania zagrożeń związanych z niebezpiecznymi środkami żywienia zwierząt,
- 10) znajomości przepisów, dotyczących wymogów sanitarno-weterynaryjnych w budynkach inwentarskich.

Rozdział IV

CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

§ 1. Województwo lubuskie położone jest w zachodniej części Polski na obszarze Środkowego Nadodrza. Od zachodu graniczy z Niemcami (Landem Brandenburgia i Saksonia), od wschodu z województwem wielkopolskim, od północy z zachodnio - pomorskim, a od południa z dolnośląskim. Lubuskie (wg GUS z 31 grudzień 2014 r) zajmuje obszar wg granic administracyjnych 13 987.89 km², co stanowi 4,5% powierzchni Polski. Pod względem wielkości zajmuje 13 miejsce wśród 16 nowych województw. Prawie połowę powierzchni województwa (49,1%) zajmują lasy i grunty zadrzewione, użytki rolne stanowią 40,7%. Obszar województwa zamieszkuje 1 020 307 osób, tj. 2,65% ogółu ludności całego kraju. W 42 miastach mieszka 63,3% ogółu ludności województwa, a na obszarach wiejskich 36,7%. Województwo lubuskie należy do regionów o najniższej gęstości zaludnienia, na 1 km² przypada 73 osoby, podczas gdy w kraju 123 osoby. Województwo podzielone jest na 82 gminy, w tym: 9 to jednostki miejskie, 33 to ośrodki miejsko-wiejskie, 40 to gminy wiejskie, 12 powiatów i 2 miasta na prawach powiatów grodzkich (Gorzów Wlkp. i Zielona Góra). Pod względem liczby jednostek administracji powiatowej woj. lubuskie jest na jednym z ostatnich miejsc w kraju, tuż przed podlaskim i świętokrzyskim.

W województwie są dwa równorzędne ośrodki administracji szczebla wojewódzkiego – Gorzów Wlkp., w którym mieści się siedziba Wojewody Lubuskiego oraz Zielona Góra, w której swoją siedzibę ma Marszałek Województwa Lubuskiego. Obydwa miasta są regionalnymi centrami życia społeczno-gospodarczego i kulturalnego.

Województwo lubuskie ma urozmaiconą rzeźbę terenu. Różnice wysokości sięgają tu ponad 200 m. Najwyżej położone są tereny w okolicach Łagowa (227 m n.p.m.) i Żar (226 m n.p.m.). Natomiast dno rzeki Odry w okolicach Kostrzyna leży zaledwie 10 m n.p.m.

Klimat ma charakter przejściowy pomiędzy klimatem kontynentalnym a oceanicznym. Średnie roczne temperatury oscylują w granicach + 8°C i należą do najwyższych w kraju. Najcieplej jest w Słubicach, które nazywane są polskim biegunem ciepła. Liczba dni mroźnych, gdy temperatura spada poniżej 0°C jest w województwie znacznie niższa niż w innych regionach kraju. Łagodny, ciepły i wilgotny klimat powoduje, że okres wegetacyjny roślin jest dłuższy niż w centralnej i wschodniej Polsce.

Mimo sprzyjającego klimatu warunki przyrodnicze do produkcji rolnej należą do trudnych. Użytki rolne, a zwłaszcza grunty orne, posiadają gleby o najniższej w kraju jakości; dominują gleby słabej bardzo słabe, klas - V, VI, VI z, utworzone z piasków o małej retencji wody, ubogie w składniki

pokarmowe, kwaśne i bardzo kwaśne. Województwo dysponuje bardzo dużym zasobem wód powierzchniowych i podziemnych. Przez region przepływają: Odra, Warta, Noteć, Bóbr, Nysa Łużycka, Odra i inne mniejsze rzeki. Spośród kilkuset jezior o powierzchni ponad 1 ha większe znaczenie społeczno-gospodarcze ma 57 jezior o powierzchni przekraczającej 50 ha.

Lasy i grunty zadrzewione zajmują 49,1% powierzchni województwa, co daje regionowi pierwsze miejsce w kraju pod względem lesistości.

Najcenniejsze tereny przyrodnicze objęte są ochroną. W województwie (wg Rejestru form ochrony przyrody RDOŚ w Gorzowie Wlkp. na dzień 16 listopada 2015r) istnieją: 2 parki narodowe (Drawieński i Ujście Warty) o łącznej powierzchni 13,6 tys. ha, 8 parków krajobrazowych (Ujście Warty, Łuk Mużakowa, Barlinecko-Gorzowski, Pszczewski, Krzesiński, Łagowski, Gryżyński i Przemęcki) o łącznej powierzchni 76,6 tys. ha, 64 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 3,9 tys. W regionie występują też obszary chronionego krajobrazu o łącznej pow. 436,6 tys. ha, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz 1254 pomników przyrody. Ogółem powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych obejmuje 547,7 tys. ha.

Bogactwo lasów i jezior stanowi bardzo duży walor turystyczny regionu. Znajdują się tu liczne ośrodki wypoczynkowe. Przez teren województwa przebiega europejski szlak pieszy E-11 oraz dalekobieżny europejski szlak rowerowy R-1. Walory przyrodnicze wzbogacone są przez unikatowe obiekty historyczne, wśród których znajduje się Międzyrzecki Rejon Umocniony – największy obecnie w kraju zespół podziemnych budowli militarnych z okresu II wojny światowej. Głównym bogactwem naturalnym województwa lubuskiego są złoża żwirowo–piaskowe, kreda jeziorna, a także bardzo licznie występujące surowce ilaste do produkcji wyrobów ceramicznych i budowlanych.

§ 2. Rolnictwo województwa lubuskiego:

1. Ogólna powierzchnia województwa:

- 1) wg granic administracyjnych - 1 398 789 ha
- 2) wg siedziby użytkownika - 1 383 879 ha

2. Struktura użytkowania gruntów (wg siedziby użytkownika)

Wyszczególnienie	Ogółem w tys. ha	
	2013 r. *	2014 r. *
1. Użytki rolne w tym:	456,7	439,1
- grunty orne	297,7	281,2
- sady	3,7	4,0
- łąki i pastwiska	96,6	116,2
- pozostałe użytki rolne	9,4	4,0
2. Lasy i grunty leśne	708,2	717,6
3. Pozostałe grunty	48,8	20,0

* US. Zielona Góra, Dane z Charakterystyki Gosp. Rolnych

3. Użytkowanie gruntów wg siedziby użytkownika w tys. ha (2014 r.)

Wyszczególnienie	Użytki rolne ogółem*	Grunty orne	Sady	Łąki trwałe	Pastwiska	Użytki rolne pozostałe
Ogółem	439,1	281,2	4,0	90,5	25,7	4,0
w tym: gospodarstwa indywidualne	369,8	228,3	3,9	79,8	24,9	2,9

*Użytki rolne w dobrej kulturze i pozostałe

4. Struktura obszarowa gospodarstw indywidualnych (dane z 2014r.)

Wyszczególnienie	do 1 ha	1-5 ha	5 - 10 ha	10 - 20 ha	20 - 50 ha	powyżej 50 ha	ogółem
Liczba gospodarstw	1068	9006	3727	3288	2183	1470	20742
% gospodarstw	5,1	43,4	18,0	15,9	10,5	7,1	100

* US Zielona Góra, Dane z Charakterystyki Gosp. Rolnych

5. Produkcja roślinna

Główną pozycję w strukturze zasiewów (64,9 % w 2015r.) stanowią zboża podstawowe z mieszkankami. W strukturze uprawy zbóż dominują zboża ozime (68,9%), głównie za sprawą żyta 20,8% i pszenicy oz. 23,8%. W porównaniu do 2014 roku, powierzchnia uprawy zasiewów nieznacznie spadła. Spadek powierzchni wystąpił w zbożach o 3,4%. Powierzchnia uprawy ziemniaków, buraków cukrowych i kukurydzy pozostał na niezmiennym poziomie. Nastąpił wzrost uprawy rzepaku o 7,2%.

Struktura zasiewów podstawowych roślin uprawnych

Wyszczególnienie	Powierzchnia w tys. ha		Średni plon w dt/ha	
	2014 r.*	2015 r.*	2014 r.*	2015 r.*
Zboża podstawowe z mieszankami	188,8	182,4	39,1	34,5
Ziemniaki	8,7	8,7	250,0	191,0
Buraki cukrowe	1,7	1,7	450,0	334,0
Rzepak i rzepik	27,6	29,6	32,3	31,1
Kukurydza na ziarno	14,1	14,3	64,9	39,5

*- szacunek rzeczoznawców

Udział poszczególnych gatunków zbóż w strukturze zasiewów

Wyszczególnienie	Powierzchnia w tys. ha		Średni plon w dt/ha	
	2014 r. *	2015 r.*	2014 r. *	2015 r.*
Pszenica ozima	42,3	43,5	47,5	42,4
Pszenica jara	9,3	8,3	36,6	29,9
Żyto	40,2	37,9	34,5	29,8
Jęczmień ozimy	11,2	11,1	41,4	39,0
Jęczmień jary	20,2	18,6	34,7	28,8
Owies	11,4	10,8	31,0	26,2
Pszenżyto ozime	30,7	29,9	43,8	39,6
Pszenżyto jare	4,1	4,1	35,0	27,5
Mieszanki zbożowe	19,5	18,3	32,7	28,5

*- szacunek rzeczoznawców

6. Produkcja zwierzęca

Podstawowe kierunki produkcji zwierzęcej w województwie lubuskim to chów i hodowla bydła mlecznego i mięsnego, trzody chlewnej oraz produkcja drobiarska, a w szczególności produkcja drobiu kurzego i indyków.

W województwie lubuskim stan zwierząt gospodarskich wg publikowanych danych US Zielona Góra: Rolnictwo w woj. lubuskim z 2014 r. wynosił:

Pogłowie zwierząt gospodarskich (w tys. szt.)

Wyszczególnienie	2014 rok* czerwiec		2015 rok* czerwiec	
	ogółem	w tym gosp. indywidualne	ogółem	w tym gosp. indywidualne
Bydło	79,7	64,8	73,8	64,3
w tym krowy	30,9	24,0	27,8	24,3
w tym krowy mleczne	18,6	13,5	14,2	11,6
Trzoda chlewna	155,8	110,8	143,8	98,4
w tym lochy	13,0	8,3	10,3	5,9
Owce	5,4	5,1	4,5	4,5
Obsada na 100 ha UR/szt.				
Bydło	18,1	17,4	18,1	17,2
Trzoda chlewna	35,5	29,7	37,3	31,4
Owce	1,2	1,4	0,8	0,8

*- US. Zielona Góra. Rolnictwo w województwie lubuskim w 2014r

W pogłowie zwierząt, porównując rok 2015 do roku poprzedniego, odnotowano spadek stanu bydła o 5,9 tys. sztuk (7,4%) oraz spadek stanu krów o 3,1 tys. sztuk (9,0%).

W pogłowie trzody chlewnej odnotowano spadek stanu zwierząt o 12 tys. sztuk. (9,2%). Nastąpił również spadek stanu loch o 2,7 tys. sztuk (8,0%).

Rozdział V

OPIS REALIZACJI I WYKONAWCY PROGRAMU

§ 1. 1. Zadania na rzecz ochrony zwierząt, będą realizowane we współdziałaniu z właściwymi instytucjami administracji rządowej i władzami samorządu oraz organizacji pozarządowych, związków branżowych rolników, związków hodowców zwierząt.

2. Osoba utrzymująca zwierzę gospodarskie lub domowe ma obowiązek zapewnić mu:

- 1) pomieszczenie chroniące je przed niekorzystnymi warunkami: zimnem, upałami i opadami atmosferycznymi, z dostępem do światła dziennego, wygodną powierzchnię do wypoczynku umożliwiającą swobodną zmianę pozycji ciała, odpowiednią karmę pokrywającą potrzeby w zakresie wzrostu, zdrowotności i żywotności, stały dostęp do wody pitnej.
- 2) prewencję, profilaktykę, szybką diagnostykę i skuteczne leczenie,
- 3) eliminację czynników stresogennych.

§ 2. 1. Głównymi formami upowszechniania przepisów ustawy o ochronie zwierząt w programie na lata 2016 – 2020 w Lubuskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego są:

1) szkolenia

Szkolenia realizowane będą jako temat dodatkowy w trakcie szkoleń gminnych, powiatowych i wojewódzkich organizowanych przez LODR w Kalsku (zgodnie z programem działalności). Wykładowcami będą specjaliści Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku i Inspekcji Weterynaryjnej.

Na szkoleniach w sposób skondensowany omawiane będą zagadnienia dotyczące ochrony zwierząt ze szczególnym uwzględnieniem:

- a) obowiązków jakie nakłada ustawa na właścicieli zwierząt z tytułu ich posiadania bez względu na ich gatunek,
- b) prawidłowej opieki, warunków utrzymania, obchodzenia się ze zwierzętami,
- c) zasad zapobiegania chorobom zakaźnym i postępowania ze zwierzętami chorymi i zranionymi,
- d) stosowania dozwolonych technologii w chowie i hodowli zwierząt gospodarskich,
- e) warunków utrzymania zwierząt gospodarskich w otwartym systemie.

2) doradztwo indywidualne

Doradztwo realizowane będzie w Lubuskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego przez specjalistów Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego obejmujących wszystkie powiaty woj. lubuskiego. Doradztwo prowadzone będzie bezpośrednio w gospodarstwach rolnych, jak również w biurach siedziby PZDR.

3) działalność wydawnicza

Działania informacyjne realizowane będą poprzez zamieszczanie artykułów dot. produkcji zwierzęcej w miesięczniku Lubuskie Aktualności Rolnicze jak i na stronie internetowej LODR.

4) organizacja pokazów zwierząt

W ramach programu planuje się organizację pokazów różnych gatunków zwierząt w LODR na targach rolniczych w Kalsku i Oddziale w Lubniewicach. Pokazy takie gromadzą bardzo liczną grupę hodowców, dzieci, miłośników zwierząt i są doskonałą formą edukacji szerzenia wiedzy z zakresu ochrony zwierząt.

5) współpraca ze związkami branżowymi rolników

Bardzo ważnym warunkiem upowszechnienia programu jest dobra współpraca ze związkami branżowymi rolników, organizacjami samorządowymi rolników. Gromadzą one czołową grupę hodowców zwierząt, którzy mogą pomóc w organizacji szkoleń, jak również inspirować i organizować działania w zakresie ochrony zwierząt. Szczególna rola w upowszechnieniu przepisów ustawy przypada organizacjom pozarządowym. Organizacje pozarządowe odgrywają niezwykle ważną rolę na wielu poziomach, zarówno w dziedzinie kreowania nowych rozwiązań prawnych w ochronie zwierząt, inspirowania do działania władz i instytucji na rzecz ochrony zwierząt, jak również konkretnych działań praktycznych.

Zwierzęta w naszej kulturze mają często status podrzędny. Stanowią wartość głównie jako środek do osiągnięcia własnych celów osobistych i ekonomicznych. Zmiana modelu kultury i rozbudzanie świadomości społecznej i wrażliwości moralnej jest głównym celem działania tych organizacji. Współpraca z tymi organizacjami wyzwoli nowe pomysły i inspiracje dla pełniejszego upowszechniania przepisów ustawy.

Program upowszechniania przepisów ustawy będzie realizowany przez Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku w ścisłym współdziałaniu z Wojewódzkim Inspektoratem Weterynarii w Zielonej Górze i przy współpracy organizacji pozarządowych i związków hodowców:

- Lubuski Związek Hodowców Bydła w Zielonej Górze,
- Lubuski Związek Hodowców Trzody Chlewnej w Zielonej Górze,
- Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS” w Warszawie,
- Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego w Warszawie,
- Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka w Warszawie,
- Zielonogórski Związek Hodowców Gołębi Rasowych i Drobiu Ozdobnego w Zielonej Górze,
- Związek Hodowców Koni Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze,
- Lubuska Izba Rolnicza w Zielonej Górze,

- Lubuski Wojewódzki Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Zielonej Górze,
- Wojewódzki Związek Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych w Gorzowie Wlkp.,
- Fundacja Ochrony Zwierząt i Środowiska „Lex Nowa” z siedzibą w Jelczu - Laskowicach

Rozdział VI

HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Lp.	Formy realizacji programu	Liczba działań	Termin realizacji	Wykonawca
1.	Szkolenia rolników	wg Planu działalności LODR danego roku	2016-2020	Specjaliści Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku, Lekarze wet. Powiatowych Inspektoratów Weterynarii
2.	Porady indywidualne	wg potrzeb	2016-2020	Specjaliści PZDR Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku
3	Działalność wydawnicza artykuły w miesięczniku Lubuskie Aktualności Rolnicze i na stronie internetowej LODR	sukcesywnie zgodnie z potrzebami	2016-2020	Specjaliści Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku

ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU

1. Rozpowszechnienie wśród rolników wiedzy z zakresu obowiązujących regulacji prawnych dotyczących zapewnienia dobrostanu zwierząt, znajomości obowiązków jakie nakłada ustawa o ochronie zwierząt na właściciela zwierząt z tytułu ich posiadania i konsekwencji wynikających z ich nieprzestrzegania.
2. Zmotywowanie rolników do stosowania w budynkach inwentarskich nowych rozwiązań, które zapewnią zwierzętom właściwe warunki bytowe.